MUSIKA BIZI EZAN / EZAK!

ARTISTAREN EZAGUTZEKO IKERKETA FASEA

ØDEIREN AURKEZPEN INTERAKTIBOA

MUSIKA KRITIKA

MALETA IBILTARIA

TESTUAN MURGILTZEA

MUSIKA KRITIKA

Maila:

- Lizeoa / Bigarrena
- DBH / Laugarren maila

Saio kopuruak:

- Ordu bateko bi saio

Gaitasunak:

Frantziako Hezkuntza Nazionaleko buletin ofiziala / Bigarreneko atzerritar eta eskualdeko hizkuntzen programa:

Axe 5: Créer et recréer

Écouter, visionner et comprendre :
- Peut comprendre une gamme étendue de matériel enregistré ou radiodiffusé, y compris en langue non standard et identifier des détails fins incluant l'implicite des états d'esprit et des relations entre interlocuteurs.

- Lire et comprendre : (Abestien, olerkien hitzak)

- Peut comprendre des opinions, émotions et attitudes exprimées de façon implicites et explicites, dans tout type de communication, à condition de pouvoir utiliser des outils de référence.
- Peut lire pour son plaisir de façon très autonome, en adaptant le mode et la rapidité de lecture à différents textes (magazines, romans assez simples, livres d'histoire, biographies, carnets de voyage, guides, passages de chansons, poèmes), en utilisant les références adéquates.

- Écrire :

- Peut écrire des textes descriptifs et de fiction clairs, détaillés, bien construits dans un style sûr, personnel et naturel approprié au lecteur visé. Peut faire un rapport critique détaillé d'événements culturels (par ex. des pièces de théâtre, des films, des concerts) ou d'oeuvres littéraires.

- Traiter un texte ou un dossier documentaire:

- Peut exploiter des informations et des arguments venant d'un texte / dossier complexe (en langue X), afin de commenter un sujet (en langue Y), de tirer des conclusions, d'ajouter son opinion, etc. en prenant en compte le style et le registre d'origine.

Oinarrizko jakintzak:

Euskal Autonomia Erkidegoko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako curriculuma / Laugarren maila:

- A - HIZKUNTZAK ETE BEREN HIZTUNAK :

- Barietate dialektalen berezko ezaugarrien (fonikoak, gramatikalak, lexikoak eta semantikoak) eta soziolektoen eta erregistroen arteko aldeak.

- B - KOMUNIKAZIOA :

1. Testua eta testuingurua:
- Euskal musika-ondare tradizionalaren eta garaikidearen erreferentziazko abestiak.
- Testu ikoniko eta hitzezkoen eta multimodalen irudia eta elementu paratestualak aztertzeko jarraibideak.

2. Ulermena:
- Ahozko eta irakurriaren ulermenerako estrategiak. Testuaren zentzu orokorra. Ideia nagusiak eta sekundarioak eta zatien arteko erlazioa; garrantzizko informazioaren aukeraketa eta atxikipena. Informazioa berreskuratzea eta ondorioztatzea. Igorlearen asmoa. Testuetako lexikoa.

5. Informazio-alfabetatzea:
- Informazioa bilatu eta hautatzeko estrategiak, fidagarritasun, kalitate eta egokitasun-irizpideak erabiliz; informazioaren azterketa, balorazioa, berrantolaketa eta sintesia —norberaren eskemetan— eta informazioa ezagutza bihurtzeko estrategiak; sormenezko komunikazioa eta hedapena, jabetza intelektuala errespetatzen duena.

- C - LITERATURA-HEZKUNTZA:

1. Irakurketa autonomoa:
- Euskal literatura, musika eta eszena-ondarearekin lotura emozionalak (sentsazio berrien esperimentazioa), sinbolikoak (pertsona gisa aberasteko beharra) eta kulturalak ezartzeko estrategiak.
- Nork bere gustuak eta irakurle-nortasunaz jabetzeko eta hitzez adierazteko estrategiak.

Euskarriak eta iturriak:

- ØDEIk hautatutako diskoen eta abestien zerrenda garaika sailkatuak
- ØDEIren eraginak kantu edo garai bakoitzarentzat
- Deskarga daitezkeen kantuak edo loturak kantuak entzuteko
- Webgune batzuen helbideak: badok.eus, entzun.eus
- Musika kritika baten egiteko metodoa

Antolaketa eta materiala:

> Musika kritika:

- Informatika gela edo IDZ (Musika entzuteko eta bideoklipak ikusteko

MUSIKA KRITIKA

Bukaerako ekoizpena eta urrats ezberdinak:

Ikasleak ØDEIren kantu baten musika kritika idatziko du ikerketa eta bilketa lan bat egin ondotik.

- 1. saioa:

> Ikasleek (bakarka):
- Disko bati lotutako kantuak entzutea. Artistari eta eraginei buruzko ikerketak egitea: musika zatiak entzutea, bideoak ikustea, artikuluak irakurtzea. Ikasleen mailaren arabera, irakasleak webgune zerrenda bat proposa dezake.
- Notak hartzea - Ez ahantz iturrien izendatzea!

> Irakasleak: taldeak osatzea eta diskoen banatzea

> Ikasleek (taldean):
- Ideiak mapa mental edo zirriborro batean antolatzea. Irakasleak lehen ebaluaketa formatibo bat egin dezake.

- 2. saioa:

> Musika kritika idaztea irakaslearen oharrak kontuan hartuz.

- 3) Topaketa:

> Bizpahiru musika kritika irakurtzea ØDEIri.

Irizpide proposamenak:

- Izenburu berezia asmatu diot ene musika kritikari.
- Ene planoa koherentea da.
- Argudioen eta adibideen aniztasuna eta kalitatea zaindu ditut.
- Ulergarritasuna eta testuaren koherentzia zaindu ditut.
- Informazio zuzenak eta baliagarriak eman ditut.
- Hiztegi aberatsa erabili dut eta artoski hautatu dut.
- Testuaren hizkuntza-zuzentasuna zaindu dut eta berrikuspen ortografikoa eta gramatikala egin dut.

Talde lana:

- Binaka edo hirunaka: garai bat taldeka
- Entzumen ariketa eta lehen aztarna idatzia: bakarka - etxean edo gelan
- Lehen ideiak antolatzea, testuaren idaztea: taldean - gelan
- Abestia entzunaraztea eta musika kritika beste ikasgelakoei aurkeztea

MUSIKA KRITIKA

Musika kritika zer ote da?

DEFINIZIOA

Informazio metatzea ezin da izan albumaren, single-aren edo kontzertuaren kritika.
Deiadarrak bezala entzuleari gogoa eman behar dio edo alderantziz abisu bat izan daiteke, ez dezan denborarik gal obra horrekin.
Bistan dena, kritika baten gibelean, pertsona baten emozioak, gustuak, bizipenak badira. Haatik, musika kritikak azalpenak eta argudioak erabili behar ditu zilegitasuna emateko adierazten duen iritziari.

HELBURUAK

1. Entzuleari artista baten entzuteko interesa neurtzeko bidea ematea
2. Entzulearen erreferentzia kulturalak eta artistikoak aberastea
3. Norberaren sentsazioak eta hautemateak aztertzea artistaren xedeekin konparatzeko.

MUSIKA KRITIKA

Metodoa

ENTZUN AITZIN:

Informazioak bildu taldeari edo artistari buruz: Jatorria / Aitzineko albumak / Genero musikala / Diskoaren kontzeptua / Ekoizteko baldintzak, testuingurua...

ENTZUTEAN:

- Adi egon: diskoa bakarrik entzun ezazu eta osoki. Musikan murgildu behar duzu.
- Diskoaren azala edo CDaren liburuxka miatu eta aztertu behar dituzu. Informazio eta irudi anitz aurkituko dituzu euskarri horietan.
- Notak hartu: zure emozioak, hautemateak zuzenean idatz itzazu.

NOTAK HARTZEKO URRATSAK:

KASU: Artistaren hautuak edo xedeak aztertu beharko dituzu: zure konbentzitzea erdietsi duenez adieraz ezazu.

1- Soinuaren kalitatea eta moldaketak
2- Musikarien eta kantariaren estiloa eta teknika
3- Melodien kalitatea, berezitasuna / Erritmo aldaketak / Koplen eta errepiken arteko harremana / Soloak / Pasarte instrumentalak...
4- Giro edo erritmo aldaketaz kantu batetik beste batetara ohartu beharko zara. Kantuen edo musika zatien ordena garrantzitsua da ere bai
5- Hitzen erran-nahia: hiztegia, metaforak, konparaketak... / Hitzen eta musikaren arteko harremanak / Testuen erran-nahia eta beren lotura melodiekin / Kantuen pertsonaiak, narratzaileak eta autoreak identifikatu eta menturazko loturak aurkitu
6- Diskoaren eta CDaren azala eta liburuxka: Grafismoa / Ilustrazioak / Tipografiak / Inpresioa
7- Elementu guzi horien bilakaera (lehen diskotik oraingokoa arte)

ENTZUN ONDOTIK:

- Iritzi orokorra idatzi gako hitzak zerrendatuz
- Kalitateak eta akatsak/itzalak identifikatu
- Zure iritzian ñabardurak egin: maitatu, anitz maitatu edo gorrotatu dituzun elementuak

MUSIKA KRITIKA

Musika kritka baten plano proposamena

>“Ni” edo “Gu” saihestu
> Zure estiloa aurkitu: komikoa, ironikoa, metaforikoa, narratiboa...
> Orainaldian idatzi
> Elkarrizketak saihestu

1. Sarrera

Obra aurkeztu:

- Albumaren edo kantuaren izenburua
- Artistaren edo taldearen izena
- Data
- Genero musikala (aurkezpen interaktiboan azalduak izan zaizkizu)
- Testuingurua (albuma goaitatua zen? Bilakaera bat ote da artistaren ibilbidean? Buzz handia egin du? Eta abar.

2. Obraren deskribapen orokorra

- Albumaren kontzeptua, hautu artistikoak, giroa, gai nagusiak
- Melodiak eta harmoniak : goxoak, bereziak, errepikakorrak... (ikus adjektiboen zerrenda)
- Musika tresnak : Gehien entzuten direnak? Egokiak ote dira? Batzuk soberakinak? Beste batzuk eskas? Musika tresna tradizionalak? Bereziak?
- Ahotsak: Ahots adierazgarria, buru-ahotsa, a capella, bere intonazioa...
- Produkzioa: nahasketaren kalitatea, soinu efektuen hautua

Aholkuak

ZEPOAK
- Musika kritika ezin da izan deskribapen arrunta.
- Alderantziz, emozioak edo iritziak soilik ez dira onargarriak.
- Azkenik, informazio edo jakitate metaketak saihestekoak dira.

FORMULA MAGIKOA
- Kalitatezko musika kritikak elementu zehatzak deskribatu behar ditu, loturak eginez emozioekin edo entzulearen gustuekin eta beharrezko jakitateak pasaraziz!
- Erranaldi luzeegiak saihets itzazu.
- Klixeak edo betiko leloak ahantz itzazu, zure estiloa aukeratzeko!

3. Azterketa eta interpretazioa

- Hitzak : hitzen erran-nahia, hitzen poesia, hitzen engaiamendua...
- Hitzen eta musikaren arteko loturak
- Emozioak eta giroa
- Konparaketa beste obra batzuekin egin dezakezu: lotura artistaren generoarekin, bilakaera aitzineko albumekin, lotura beste artista batzuekin

4. Puntu azkarrak eta itzalak

- Ongi ibiltzen dena: berezitasunak, produkzioa, emozioak, trebezia teknikoa, finezia artistikoa...
- Akatsak, itzalak : luzatzen da, sakontasun eskasa, produkzio ahula, klixe sobera, karikaturazkoa, estilo hantua, zentzu gabekoa...

5. Ondorioa

- Iritzi orokorra
- Albumaren edo obraren jomuga: zein izan daiteke bere publikoa?
- Gomendioa: absolutuki entzutekoa, baztertzekoa edo deskubritzekoa, elementu ezberdinak kontutan hartuz...

MUSIKA KRITIKA

Tresna batzuk

RAP AZPI-GENEROAK: Old school / Boom-bap / Jazz rap / Trap / Mumble rap / Rap rock / Country trap / Gangsta rap / Crunk / Drill / Emo rap / Grime / UK Drill / Rebond / Horrorcore / Latin trap / Conscious hip-hop / Rap Soundcloud / Hyphy / Hip-hop lo-fi / G-funk / Footwork
> Azpi-genero baten definizioa bilatuz, ideiak eta hiztegi egokia aurkituko duzu zure kritikaren eraikitzeko.

ADJEKTIBOA: Genero musikalaren arabera, adjektiboak baikorrak edo ezkorrak izan daitezke (adjektibo batzuk bi zerrendetan aurkitzen ahal dituzu).
BAIKORRAK: hunkigarria, animatua, dinamikoa, testu irrigarria, riff bipila, melodia zoragarria, miresgarria, hunkigarria, teknika harrigarria, pilpiratsua, landua, berritzailea, estetikoa, alaia, liluragarria, lasaia, etorkizun handikoa, zaintsua, kitzikagarria, lasaigarria, alaia, poetikoa, engaiatua, malenkoniatsua, beldurgarria, nostalgikoa...
EZKORRAK: hisgarria, malenkoniatsua, oldarkorra, desatsegina, beldurgarria, irrigarria, beldurgarria, entzungaitza, nahasia, traketsa, nostalgikoa, etsigarria, itsusia, zozoa, interesik gabekoa, aspergarria, luzeegia, urria, motela, gatzila / gatzgabea, ulergaitza, teknikoegia, errepikakorra, gaizki eraikia, amateurismoa, okaztagarria, ohiko gaia, sorpresarik gabekoa, laua...

I
NSPIRAZIOA BILATZEKO:
https://www.entzun.eus/kritikak
https://www.badok.eus/berritan/
https://www.badok.eus/euskal-musikak/rapa

>>>>> 2ZIO

- PAUSUZ PAUSU - 2013 - Egilea editore
- BIDEAK - 2015 - Egilea editore

- Nor nintzen ni - Diskoa: BIDEAK - 2015 - Egilea editore
- Hotza - Diskoa: BIDEAK - 2015 - Egilea editore

>>> ØDEIen hautua

- ORAIN ETA HEMEN - 2018 - Egilea editore

>>>>> Eraginak

- Taldea: IAM - Diskoa: L'ECOLE DU MICRO D'ARGENT - 1997 - Labela: Delabel
- Taldea: SELEKTAH KOLEKTIBOA - 2000. eta 2005. urteen artean argitaratutako beren bost diskoak - Labela: Esan ozenki, Gor, Metak
- Artista: YOUSSOUPHA - Diskoa: NOIR DESIR - 2012 - Bomayé Musik

>>>>> ØDEI

- TERAPIA - 2022 - Egilea editore

- Terapia - Diskoa: TERAPIA - 2025 - Egilea editore

- Zinez - Diskoa: TERAPIA - 2025 - Egilea editore

- GOIZEGI HILTZEKO - 2025 - Egilea editore

- Nun da Wally? - Diskoa: GOIZEGI HILTZEKO - 2025 - Egilea editore

>>> ØDEIen hautua

>>>>> Eraginak

- Artista: MÉDINE - Diskoak: ARABIAN PANTER - 2008 - Labelak: Because music, DIN Records
- Artista: MÉDINE - Diskoak: PROTEST SONG - 2013 - Labela: Delabel
- “Hip hop conscious” delakoa edo “Rap conscient” frantsesez edo “rap consciente” gazteleraz. Rap konziente mugimenduko artistak.

>>>>> AUHEN

- Bizi - 2023 - Egilea editore] >>> ØDEIen hautua

>>>>> Eraginak

- “Hip hop conscious” delakoa edo “Rap conscient” frantsesez edo “rap consciente” gazteleraz. Rap konziente mugimenduko artistak.